

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 15/2010 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (yhteisöpatentti)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 15 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt jatkokirjelmän 8. TEM 10.09.2010 asiassa U 54/2000 vp talousvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- työministeri Anni Sinnemäki
- hallitusneuvos Marja-Leena Rinkineva ja ylitarkastaja Liisa Huhtala, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Jussi Karttunen, oikeusministeriö
- vt. pääjohtaja Eero Mantere ja linjanjohtaja Pekka Launis, Patentti- ja rekisterihallitus

- lakimies Anne Horttanainen, Keskuskauppa-kamari
- asiantuntija Piia Vuoti, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- patenttiasiamies Mikko Piironen, Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry
- johtaja Risto Salokangas, Keksintösäätiö.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut

— Suomen Yrittäjät.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnot TaVL 16/2000 vp, TaVL 25/2008 vp, TaVL 14/2009 vp ja TaVL 38/2009 vp (kaksi viimeisintä yhdistettynä asian E 47/2009 vp käsittelyyn).

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio on arvioinut neljää kielijärjestelymallia ja päättänyt esittämään mallia, jossa EU-patentti käsitellään, myönnetään ja julkaistaan yhdellä Euroopan patenttiviraston käsittelykielistä (en, de tai fr) ja patenttivaatimukset käännetään kahdelle muulle käsittelykielelle. Asetusehdotus heijastaa pitkälti käännösjärjestelmää komission alkuperäisessä vuoden 2000 yhteisöpatenttiasetusehdotuksessa, mutta sisältää uutena elementtinä patenttiedon saatavuutta edistävät ko-

nekäännökset. Asetusehdotuksen johdanto-osan 6 kohdan mukaan konekäännösjärjestelmän EU-patenttiasiakirjojen kääntämiseksi kaikille EU-kielille tulisi olla toiminnassa kieliasetuksen soveltamisajankohtaan mennessä. Konekäännökset on tarkoitettu pelkästään informaatiolähteeksi, eikä niillä olisi oikeusvaikutusta.

Valtioneuvoston kanta

EU-patentin rajoitettu kielijärjestelmä on yksi Suomen neuvottelutavoitteista Eurooppalaista

patenttijärjestelmää kehitettäessä. Valtioneuvosto voi tukea EU-patentin käännösjärjestelyistä säätämistä asetusehdotuksen pääpiirteiden mukaisesti (kolmen kielen malli). Eräisiin asetusehdotuksen yksityiskohtiin, kuten konekäännösjärjestelmän laatuun pienten kielten osalta, tulee kuitenkin kiinnittää huomiota.

Valtioneuvosto tukee pyrkimyksiä kehittää patenttijärjestelmää Euroopassa. Tavoitteena on nykyistä kustannustehokkaampi, laadukkaampi ja oikeusvarmempi patenttijärjestelmä.

Yhden kielen (englannin) eli patentoinnin valtakielen mallille perustuva käännösjärjestely olisi kaikkein kustannustehokkain ja tasapuolisin vaihtoehto. Komission ehdottamalla asetus ehdotuksella saavutettaisiin kuitenkin lisäarvoa, sillä käännöskustannukset laskisivat nykyisestä.

Valtioneuvosto voi neuvottelutilanteen mukaan tukea myös vaihtoehtoisia ehdotuksia, jos niiden kautta päästään neuvotteluissa eteenpäin ja kaikille jäsenmaille hyväksyttävissä olevaan kompromissiratkaisuun. Tällaisten ehdotusten on perustuttava komission asetusehdotusta rajoitetumpaan kielijärjestelmään eli Suomen päätavoitteen mukaiseen yhden kielen tai vaihtoehtoisesti kahden kielen malliin.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että patenttijärjestelmän uudistamisen lopputuloksena on tasapainoinen ja koko EU:n kilpailukykyä edistävä kokonaisuus. Patentt uudistuksen täysimittainen toteutuminen edellyttää yhteisymmärryksen löytämistä useista eri osa-alueista. Kokonaisuuden kannalta patenttituomioistuimen perustaminen on Suomen ensisijainen tavoite.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yhteisöpatenttiin liittyvät sääntelykysymykset muodostavat laajan kokonaisuuden, jonka valmistelu on edennyt osa-alueittain. Eduskunnassa on yksittäisinä kysymyksinä käsitelty patentti-infrastruktuurin säilyttämistä, yhteisöpatentin maksujen ja jakokriteerien tasapainoisuutta, kansallisten patenttinvirastojen toimintaedellytysten turvaamista, tuomioistuinjärjestelmää ja nyt esillä olevaa kielikysymystä.

Vaikka osa-alueita käsitellään yksittäin, muodostavat neuvottelut kokonaisuuden, jossa mitään ei ole sovittu ennen kuin kaikesta on sovittu. Talousvaliokunta toteaa, että tavoitteena tulee olla nykyistä kustannustehokkaampi, laadukkaampi ja oikeusvarmempi patenttijärjestelmä. Sääntelyn lopputulokselta edellytetään, että se on tasapainoinen ja koko EU:n kilpailukykyä edistävä kokonaisuus, joka mahdollistaa mm. kansallisten patenttinvirastojen yhteistyöjärjestelyt sekä EU-patenteista perittävien maksujen oikeudenmukaisen jakautumisen kansallisille patenttinviranomaisille.

Eduskunnan hyväksymissä valtioneuvoston kannoissa on pidetty ensisijaisena kansallisena tavoitteenamme patenttituomioistuimen saamis-

ta Suomeen. Talousvaliokunta katsoo, että tämä tavoitteenasettelu on edelleen perusteltu. Se ei kuitenkaan poista tarvetta pyrkiä täyttämään myös muut kansalliset patenttijärjestelmän kehittämiseen liittyvät tavoitteemme.

Nyt käsiteltävänä oleva valtioneuvoston kirjelmä kohdistuu kielijärjestelmään. Sen osalta valiokunta on aiemmin (TaVL 25/2008 vp) pitänyt lähtökohtaisesti perusteltuna tavoitella yhden kielen eli englannin käyttöä ja toissijaisesti hyväksyä jonkun Euroopan patenttisopimuksen mukaisen kielen (englanti, saksa, ranska) käyttäminen. Uutena vaihtoehtona on neuvottelujen yhteydessä tuotu esille Espanjan ehdottamana ns. kahden kielen malli, jossa toisena kielenä olisi aina englanti.

Talousvaliokunta katsoo edelleen, että siirtyminen vain englannin kielen käyttämiseen olisi kustannustehokkain ja tasapuolisin vaihtoehto. Jo nyt 77 prosenttia Euroopan patenttinvirastoon tulevista hakemuksista on tehty englanniksi. Valtioneuvosto on tuonut esille, ettei yhden kielen mallilla ole välttämättä läpimenomahdollisuuksia unionitason neuvotteluissa. Ottaen huomioon, että kieliregiimi muodostaa vain osan patenttijärjestelmän kokonaisratkaisua, valiokunta

pitää perusteltuna joustaa neuvottelujen kokonaistilanteen niin edellyttäessä yhden kielen päätavoitteesta valtioneuvoston kannan mukaisesti. Neuvotteluissa tulee kuitenkin pyrkiä voimakkaasti edistämään niitä ratkaisuja, jotka lisäävät englannin kielen laajempaa käyttöä. Tähän tavoitteeseen liittyen neuvotteluissa on aiheellista tuoda esille se tosiseikka, etteivät konekieliset käännökset vielä nykyteknologian puitteissa ole sillä tarkkuustasolla, että niitä kyettäisiin laajemmin hyödyntämään patenttiprosessissa. Tämä puoltaa osaltaan patenttisek-

torilla jo laajasti käytössä olevan englannin kielen käyttöä.

Lisäksi valiokunta kehottaa valtioneuvostoa tiiviiseen yhteistyöhön kansallisten sidosryhmien kanssa mahdollisten uusien kompromissiratkaisujen löytämiseksi kielikysymykseen.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
vpj. Mauri Salo /kesk
jäs. Harri Jaskari /kok
Matti Kangas /vas
Toimi Kankaanniemi /kd
Jouko Laxell /kok

Marjo Matikainen-Kallström /kok
Petteri Orpo /kok
Sirpa Paatero /sd
Oras Tynkkynen /vihr
Markku Uusipaavalniemi /kesk
vjäs. Matti Saarinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.